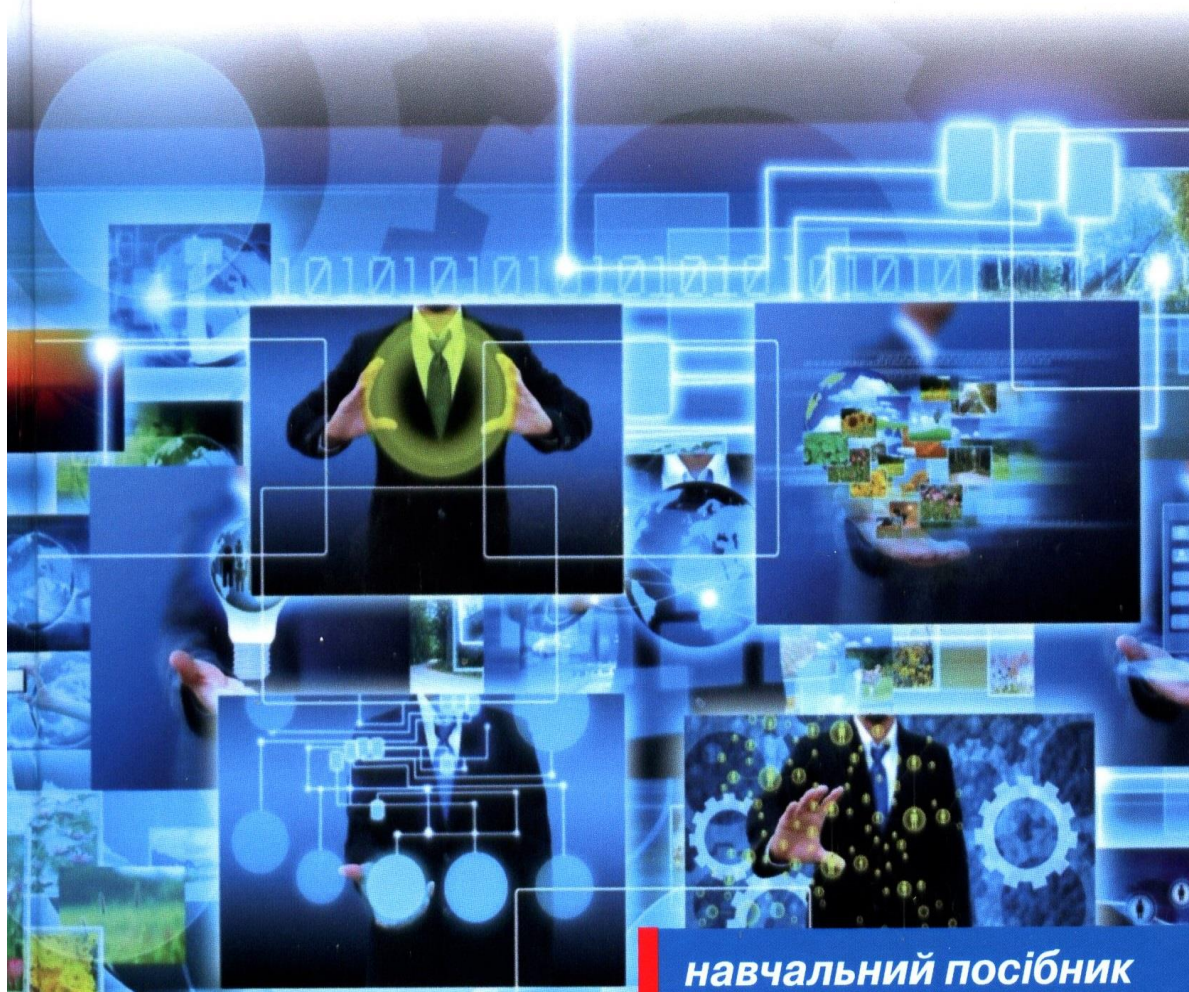

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Журавльова І. В.
Латишева І. Л.
Лебідь О. В.**

Інформаційно-комунікаційне забезпечення ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

навчальний посібник

УДК [004.65:336.7](075.8)

ББК 65в6+65.26я73

Ж91

Рецензенти: докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів Класичного приватного університету, академік Академії економічних наук України *Салига К. С.*;
докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри банківської справи ДВНЗ "Українська академія банківської справи Національного банку України" (м. Суми) *Васильєва Т. А.*

Затверджено на засіданні вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

Протокол № 9 від 22.04.2014 р.

Журавльова І. В.

Ж91 Інформаційно-комунікаційне забезпечення фінансової діяльності : навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.030508 "Фінанси і кредит" / І. В. Журавльова, І. Л. Латишева, О. В. Лебідь. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 424 с. (Укр. мов.)

Розглянуто питання сутності баз даних та інформаційних систем, а також можливості їх використання у фінансовій діяльності суб'єктів підприємництва. Вміщено компетентності, які формуються за темами в процесі вивчення навчальної дисципліни, контрольні тести, запитання і завдання для самоконтролю, практичні та лабораторні завдання і рекомендовану літературу.

Рекомендовано для студентів економічних спеціальностей, а також спеціалістів, викладачів і всіх тих, хто займається інформаційно-комунікаційним забезпеченням фінансової діяльності.

ISBN 978-966-676-541-6

УДК [004.65:336.7](075.8)

ББК 65в6+65.26я73

© Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2014

© Журавльова І. В.
Латишева І. Л.
Лебідь О. В.
2014

Зміст

Вступ	7
Розділ 1. Бази даних, аналіз та електронний документообіг	9
Тема 1. Вступ до теорії баз даних. Загальна характеристика основних понять	9
1.1. Бази даних та системи управління базами даних	9
1.2. Класифікація баз даних	19
1.3. Принципи побудови та фундаментальні властивості баз даних	24
1.4. Напрями використання баз даних	27
Тема 2. Проектування баз даних у фінансових інформаційних системах	38
2.1. Етапи розробки бази даних	39
2.2. Логічне проектування баз даних. ER-діаграми	42
2.3. Види моделей даних	47
2.4. Поняття нормалізації відношення	56
Тема 3. Інформаційні технології обробки та збереження даних	64
3.1. Технології OLTP і OLAP та їх особливості	65
3.2. Схеми подання багатовимірних даних	70
3.3. Концепції організації збереження даних	72
3.4. Сучасні системи збереження даних	79
3.5. Зовнішні дискові систем збереження даних	82
3.6. Стрічкові системи збереження даних	85
Тема 4. Захист інформації в автоматизованих інформаційних системах фінансової діяльності	94
4.1. Класифікація інформації	94
4.2. Цілі і завдання захисту інформації	98
4.3. Види загроз безпеці інформаційної системи	102
4.4. Види, методи і засоби захисту інформації в автоматизованій інформаційній системі фінансів	112

Тема 5. Інформаційні системи електронного документообігу	123
5.1. Основні поняття документаційного забезпечення управлінської діяльності	124
5.2. Поняття та властивості систем електронного документообігу	131
5.3. Класифікація та структура систем електронного документообігу	136
5.4. Аналіз сучасного стану світового ринку систем електронного документообігу	145
5.5. Електронний та віртуальний офіс	149
Розділ 2. Інформаційні системи обробки фінансової інформації на підприємствах	160
Тема 6. Інформаційні системи електронної комерції	160
6.1. Інформаційні технології електронного бізнесу	161
6.2. Класифікація систем електронної комерції	166
6.3. Інформаційні технології мобільних пристроїв	176
Тема 7. Організаційно-методичні основи створення та функціонування інформаційних систем фінансового менеджменту	187
7.1. Структура інформаційної системи підприємства	187
7.2. Створення автоматизованого робочого місця фахівця з управління фінансами	190
7.3. Автоматизовані інформаційні системи фінансового менеджменту	205
Тема 8. Автоматизовані інформаційні системи бухгалтерського обліку	217
8.1. Організаційно-методичні основи створення та функціонування інформаційних систем обліку	218
8.2. Характеристика завдань бухгалтерського обліку	221
8.3. Організація автоматизованого робочого місця бухгалтера	223
8.4. Сучасні інформаційні системи бухгалтерського обліку	228
Тема 9. Автоматизовані інформаційні технології обробки даних податкової служби	241
9.1. Структура та завдання податкової служби України	242

9.2. Основи побудови, функціонування автоматизованої інформаційної системи податкової служби та її структура	246
9.3. Інформаційне забезпечення автоматизованої інформаційної системи податкової служби.....	256
Тема 10. Організація автоматизованих інформаційних систем управління бюджетними процесами.....	267
10.1. Основні завдання бюджету і бюджетної системи України та необхідність їх автоматизації	268
10.2. Автоматизована інформаційна система "Казна"	272
10.2.1. Автоматизована інформаційна система казначейського виконання бюджетів усіх рівнів за доходами "Казна – доходи"	275
10.2.2. Автоматизована інформаційна система казначейського виконання бюджетів усіх рівнів за видатками "Казна – видатки"	279
10.3. Інформаційні системи Пенсійного фонду України	283
Тема 11. Особливості автоматизації діяльності на фондовому ринку.....	293
11.1. Інформаційний простір фондового ринку.....	294
11.2. Автоматизована інформаційна система фондового ринку	298
11.3. Автоматизована інформаційна система біржової та позабіржової торгівлі	307
Розділ 3. Облік банківських операцій в автоматизованій банківській системі.....	317
Тема 12. Роль обліку в системі управління банком та основи його організації	317
12.1. Поняття автоматизованої банківської системи.....	318
12.2. Система обліку в банках	323
12.3. Фінансовий та управлінський облік у банку	326
12.4. Характеристика та принципи складання фінансової та управлінської звітності.....	329
Тема 13. Опрацювання інформації в обліковій системі	342
13.1. Необхідність запису кожної банківської операції в термінах фундаментальної облікової моделі	343
13.2. Основні положення та особливості побудови Плану рахунків.....	347

13.3. Аналіз операцій та їх реєстрація в системі бухгалтерського обліку.....	350
Тема 14. Організація аналітичного обліку в банку.....	356
14.1. Характеристика параметрів аналітичного обліку.....	357
14.2. Параметри контрагентів банку.....	359
14.3. Параметри документів та договорів.....	365
Тема 15. Облік касових операцій банків.....	373
15.1. Організація обліку касових операцій банку.....	374
15.2. Облік операцій із підкріплення каси банку готівкою.....	378
15.3. Особливості обліку операцій із готівкою в іноземній валюті.....	380
Тема 16. Облік коштів на депозитних рахунках банку.....	386
16.1. Зміст депозитних операцій та характеристика депозитних рахунків.....	387
16.2. Облік номіналу депозиту.....	391
16.3. Облік нарахування та сплати процентів за депозитом.....	394
16.4. Облік погашення депозиту.....	397
Глосарій.....	404
Використана література.....	410
Предметний покажчик.....	422